

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р, полк.(о.з) Стойко Димитров Стойков

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”

Професионално направление: 9.1. „Национална сигурност”

Научна специалност:

- 05.02.24. „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”;
- 05.12.01. „Организация и управление на Въоръжените сили”;
- 05.12.02. "Военнополитически проблеми на сигурността”;
- 05.12.03. "Военно-приложни аспекти на гражданската защита"

на научните трудове на проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев, доктор на науките по научна специалност- „Организация и управление извън материалната сфера (отбрана и национална сигурност)”, единствен участник в конкурс за заемане на академична длъжност „професор” за цивилен служител в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност”, по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)”, за нуждите на катедра „Национална и регионална сигурност” във факултет „Общовойскови” на НВУ „Васил Левски”.

Конкурсът е обявен със Заповед на Началника на НВУ „В.Левски” № - РД-02-198/12.02.2016г. и обява в ДВ-бр. бр.16/ 26.02.2016г.

Съставът на Научното жури е отдаден в Заповед № РД-02-491/04.05.2016г. на Началника на НВУ „В. Левски”.

Документи за участие в конкурса в предвидения от закона срок е представил само един участник- проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев, доктор на науките по научна специалност- „Организация и управление извън материалната сфера (отбрана и национална сигурност)”.

С решение съгласно протокол рег. № 1900/27.04.2016г. от заседание на комисията за проверка на документите и допускане до конкурс на кандидата, проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев е допуснат до участие в конкурса.

1. Общо описание на представените за рецензиране по конкурса материали (монографии, учебници, свидетелства и патенти, статии и доклади).

Участникът в конкурса - проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев е автор на 18 монографии, 4 резюмета, 4 студии, 76 научни статии и 188 научни доклади в страната и чужбина.

Списъкът с предоставените ми за рецензиране материали съдържа - 290 заглавия, от които авторски -38 бр. и в съавторство -252 бр. На български език са публикувани 135 заглавия, на английски език и на руски език-155.

Не приемам за рецензиране материали с номера:

- 18 и 19, които са под печат и касят бъдещо участие в научни конференции;

-279- Терзиев, В., Стоянов, Е. *Отчетно регулиране на валутни операции. XI Международной научной конференции „Инновации в технологиях и образовании“, „Кузбасский государственный технический университет им. Т.Ф. Горбачева“, Белово, 18-19 марта 2016 г;*

-259- Terziev, V., *Analysis of Educational Needs Assessment Methodology of Children with Special Educational Needs in Bulgaria, Open Journal of Education (OJE), USA, 2014-* същите според мен са извън тематиката на конкурса и не съдържат приносни моменти.

Количеството на публикациите е впечатляващо представително и оценявам като достатъчно за участие в конкурс за академична длъжност „професор”.

Кандидатът е възприел хронологичния принцип на представяне на трудовете си за рецензиране, поради което този принцип се следва и в настоящата рецензия.

1. Обща характеристика на научната, научно приложната и педагогическа дейност на кандидата.

Представените за рецензиране трудове на проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев са в областта и проблематиката по специалността на конкурса за „професор” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност”, по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)”.

Публикациите са в специализирани научни издания. Стилът на кандидата е академичен, задълбочен, разбираем и достъпен.

В страната са публикувани 105 издания, а в чужбина 155 издания,(в страната и чужбина-30), от които 38 авторски и 252 в съавторство с един двама и повече съавтори. Впечатляващи са участията на кандидата в конкурса на международни научни конференции в чужбина.

Приятно впечатление в публикациите на кандидата прави свободното и коректно използването на голям по обем математически апарат.

Продължена е работата на проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев по темата на неговата докторска дисертация: „Модели за повишаване на ефективността на системата за социална адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба, в динамична социална среда” за НС „Доктор на науките”. Този факт красноречиво свидетелства за устойчивостта на научните интереси на кандидата в научната област на конкурса, намерили отражение в неговите научни разработки.

Актуалността на разработвания от проф. д.н. Венелин Терзиев в предложените за рецензиране за участие в конкурса трудове проблем, в научно и научноприложно отношение произтича от необходимостта да бъде запълнена липсата на системно научно знание за спецификата на социалната политика и социалното програмиране и за специфичността на социалната адаптация на военнослужещите и на техните семейства при социалната им защита.

Научно приложната стойност на предложените за рецензиране трудове от проф. д.н. Венелин Терзиев е съсредоточена върху разширяването на теоретичните познания на фундаменталните и традиционни принципи с конкретни практически решения на обществени социални проблеми, при което се акцентира на бъдещото развитие на активния пазар на труда с отчитане влиянието на динамичните промени на съвременната обществена среда за сигурност.

Чрез своята богата научноизследователска и научно приложна дейност получила видимост и гласност чрез активна публикационна дейност и участие в престижни научни форуми, кандидата- проф. д.н. Венелин Терзиев, разширява интердисциплинарния обхват на категорийния апарат, чрез който научната теория на социална политика, социално програмиране, социална ефективност и социална активност осъществяват взаимовръзката си с науката за сигурност.

Гарантирането на националната сигурност и изпълнението на колективните ангажираности, произтичащи от членството на страната в евроатлантическите структури изисква стратегическо решение за изграждането на отбранителните способности на страната ни в условията на нарастващите потребности при затвърждаващ се ресурсен дефицит.

Динамичната среда за сигурност предоставя възможности за научни изследвания и интерпретации, в търсенето на баланс между ресурси и способности, при което към отбраната и сигурността е необходимо да се подхожда като към проблемите и предизвикателствата в икономическа дейност, която създава публичното благо-сигурност в ресурсно ограничена национална среда.

Мисиите и задачите на ВС трябва да бъдат съобразени при планирането на способностите с реалните ресурсни възможности на страната, които се детерминират от икономическия потенциал, темповете на икономическия растеж и номиналния брутен вътрешен продукт, като база за акумулиране на бюджетните приходи и обслужване на държавните разходи, в които едно чувствително на общественото мнение перо представляват разходите за сигурност и отбрана.

Мениджърският подход на управление, основан на изискванията за ефективност и прозрачност при принципите и подходите за провеждане на активни социални политики, е един от успешните опити за решение на противоречието между нарастващите изисквания и ограничените ресурси с необходимата адаптивност към промените на средата за сигурност, рисковете и предизвикателствата пред страната ни.

Научен отговор след обстоен интердисциплинарен и коректен анализ на тези проблеми е потърсен в трудовете проф. д.н. Венелин Терзиев, които са едно предизвикателство за научната общественост, работеща по проблемите на националната сигурност заради авторовата амбиция – генериране на интердисциплинарно знание за повишаването на ефективността на трансформацията на ресурсите за сигурност и отбрана в отбранителни способности, ориентирани към резултатите по зависимостта „разходи-ефекти“, чрез създаване на модел за прогнозиране на ресурсите за сигурност и отбрана.

В своите изследвания проф. д.н. Венелин Терзиев, прилагайки стратегически подход в управлението на човешките ресурси за сигурност и отбрана, чрез системния икономически и мениджърски подходи с използване на програмно-целевия и интердисциплинарния подходи, като съвременен инструментариум за икономическия анализ по зависимостта „разходи-ефекти“, извършва научен анализ на съдържанието на процеса на трансформацията на ресурсите за сигурност и отбрана в отбранителни способности на сложната система за сигурност и отбрана.

Проф. д.н. Венелин Терзиев доразвива научната теория, която не само описва, но систематизира, обобщава и предлага интелектуален подход към принципите и подходите за провеждане на активни социални политики, чието прилагане неминуемо ще се отрази, както в качеството на формираните политики и стратегии, така и в практическите резултати от тях чрез повишаване на ефективността на социалните политики на съвременната държава, базирани на социалното програмиране, социалната активност на човешкия фактор и социалната адаптация в динамична социална среда.

Проведените широко спектърни изследвания по темата позволяват на кандидата в конкурса да защити тезата, че „социалната адаптация е задължаващата концептуална рамка и интеграционен показател на

състоянието на човека, който отразява връзката със социалната среда, чийто израз е зависимостта „социална адаптация-социализация“.

Научно защитена е в представените за участие в конкурса материали чрез извършено авторово изследване и тезата, че „хората са ключов фактор на социалната политика, които със своята активност, чийто израз са техните действия и умения, синтезират останалите компоненти на ресурсите на една страна и ги превръщат в краен продукт при планирането на целите за постигане на социално-икономическо развитие и провеждането на ефективна социална политика“.

Акцентите в трудовете на кандидата в конкурса са върху стратегическия подход на управлението на човешките ресурси, базирано на подхода на управлението по компетентност и компетенции и инструментариумът за тяхната оценка при личното усъвършенстване и кариерното израстване, при което научно е доказана обосноваността на ключовите компетенции на входа на системата за социална адаптация, на основата на която се дефинират специфичните професионални компетенции, съобразени с изискванията за заемане на длъжностните позиции.

Учебно- преподавателска дейност на кандидата

Проф. д.н. Венелин Терзиев е титуляр преподавател в ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър”.

Кандидатът в конкурса - има ръководство в обучение на докторанти и дипломанти. Справките показват участие в научни журита по процедури от ЗРАСРБ, рецензиране в научни списания, на учебна литература и научни издания.

Преподавателската дейност на кандидата обхваща както обучение: в образователно-научната степен „доктор”; в двете образователни квалификационни степени на висшето образование (бакалавър и магистър) и така също за повишаване квалификацията на специалисти.

Контролна и експертна дейност

Проф. д.н. Венелин Терзиев е активен участник в експертна, консултантска и др. подобна дейност на институции и органи на управление, стопански организации и фирми.

Според представената справка проф. д.н. Венелин Терзиев е участник в организационни, научни и програмни комитети на международни и национални научни форуми, вкл. организиране на конгреси, симпозиуми, работни срещи и на секции в тях.

Кандидатът в конкурса проф. д.н. Венелин Терзиев участва в редакционни колегии (съвети) на национални, чуждестранни и международни научни издания, член е на Международная профессорская ассоциация и на Съвета за интелигентен растеж към Министерски съвет.

Нормативна област.

Кандидатът взема участие и ръководство при разработването на редица стандартизационни и други нормативни документи, свързани с процеса на обучение, с принос за формиране на ключови компетентности и компетенции.

3. Характер на научните приноси

Основните приноси на кандидата са с научен, научно приложен и приложен характер и могат да се обобщят в следните направления: научноизследователска дейност; преподавателска дейност; контролна дейност и нормативна област.

Кандидатът е представил трудовете си в различен формат, като в тематично отношение те са фокусирани към седем взаимосвързани проблемно-тематични области:

- *Сигурност и отбрана* - трудове-(№№-1- 36) ;
- *Социална адаптация на военнослужещите* – трудове- (№№-37-89);
- *Социално програмиране* – трудове-(№№- 90- 136) ;
- *Пазар на труда и социални политики* – трудове-(№№ - 137- 226);
- *Устойчиво развитие* – трудове- (№№ - 227-247);
- *Образование и обучение*- трудове- (№№ - 248- 265);
- *Икономика и управление*- трудове- (№№ - 266-290).

Имайки предвид интердисциплинарния характер на научните изследвания на кандидата в конкурса, научните приноси в посочените проблемно-тематични области могат да бъдат обобщени като:

I. Тематична област - „Сигурност и отбрана”:

1.1. Генерирани са нови знания и умения на основата на изследванията и анализа на средата за сигурност и на военно-икономическия потенциал за разкриване на проблемните области, като са посочени възможностите на ефективния мениджмънт на ресурсите за сигурност и отбрана посредством рационализирането на управленските решения при трансформацията на ресурсите в отбранителни способности, ориентирани към постигането на мисиите и целите на въоръжените сили на основата на икономичност, ефективност, ефикасност и прозрачност.

1.2. Разширени и обогатени са съществуващите знания чрез изследване на реализацията на взаимовръзката „ресурси-способности-ползи” на основата на стратегическия подход при управлението на ресурсите за сигурност и отбрана.

1.3. Прецизиран и разширен е категорийният апарат, принципите и подходите чрез направен анализ по зависимостта „разходи-ефекти“ като

основа на финансовото управление и контрол, базирани на програмно-целевия подход и създаване на модел за прогнозиране на ресурсите за сигурност и отбрана.

1.4. Генерирано е знание за възможностите на интегрираната логистика за постигането на необходимите оперативни способности на Въоръжените сили посредством хармонизирането на технологиите и техния жизнен цикъл в съответствие с тези на НАТО.

1.5. Научно защитена е тезата за мястото и ролята на системата за управление на човешките ресурси като част от мениджмънта на ресурсите за сигурност и отбрана. Специално внимание е обърнато на нелинейната връзка сигурност-икономика-екология.

Централно място в рецензираните трудове в този тематична област принадлежи на:

- монография – Терзиев, В., Димитрова, С. Основа стратегических решений управления ресурсами безопасности и обороны, Коллективная монография, 2015, Уфа, Азтерна. Россия.;

- научна статия- Терзиев, В., Димитрова, С. Модели за анализ „разходо-ефекти” в отбранителния сектор, Списание за наука „Ново знание“, бр. 2, 2014 г. ISSN1314-5703, стр. 26-60;

- доклади – Терзиев, В., Димитрова, С. Интелигентная оборона и управление ресурсами-возможность, необходимость, пожелание, Международная научно-практическая конференция „Роль науки в развитии общества”, ISBN.978-5-906763-04-4, pp. 284-291, 17 апреля 2014, Уфа, Россия.; Димитрова, С., Терзиев, В. Оборонительная активизация и управление ресурсами, Международная научно-практическая конференция „Современные концепции развития науки”, ISBN 978-5-906763-16-7, pp.355-358, 2014, Уфа, Россия.

II. Тематична област - „Социална адаптация на военнослужащие“

2.1. Разширяване и дообогатяване на теорията на социалната адаптация като елемент на социалната политика с фокус върху многоаспектността на социалната адаптация като приспособимост на промените на социалната среда. Проследена е зависимостта „социална адаптация -социализация“ на основата на в отговор на равновесността на личността със социалната общност, изпълнена със социално съдържание.

2.2. Чрез научен анализ се дава отговор на въпроса, кое прави процесът на социализация част от процеса на социалната адаптация. Изведена е значимостта на потребностите, мотивите и жизнените ценности на личността, нейният опит, психологическите й характеристики и ориентация, като проявление на идентичността в отговор на взаимодействието „личност - социална среда“.

2.3. Комплексността и оригиналността на научните изследвания и анализи в посочените трудове на кандидата доказват по неоспорим начин необходимостта от акцентиране върху особеностите на социалната адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба, чиято ефективност е в пряка зависимост от технологията и особеностите на самия процес на приспособяване към гражданския социум на различните нива и фази компетентност, преминавайки последователно и в логическа последователност през отделните етапи на адаптационния процес.

2.4. Доброто познаване на психологическите и професионалните аспекти на социалната адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба и на членовете на техните семейства, е позволило създаването на методика за социална адаптация и постигането на житейски баланс за изследваната категория, съобразно новите условия на житейска дейност при взаимодействието на различните структури и органи, ангажирани с този процес на различни равнища.

2.5. Аргументирано и чрез богата фактология е анализиран българския опит в социалната адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба и на членовете на техните семейства, което е в подкрепа на съвместните действия на държавната, извъндържавната (извънбюджетна) и инвестиционната системи за професионална ориентация, преподготовка (преквалификация) и устройване на работа.

2.6. Задълбоченото и научно безпристрастно изследване на практическата реализация на програма „Социална адаптация и икономическа интеграция на освободените военнослужещи от въоръжените сили в гражданското общество” по недвусмислен начин доказва наличието на конкретен и добре изграден документ с ясно дефинирани дейности, чието изпълнение и резултати за съжаление е противоположно на добрите практики и критерии за ефективност.

2.7. Създаването на:

- комплексен модел, съдържащ в себе си изведените принципи на лично-социално-действения подход, на интеграция, на педагогизация, на социо-културна насоченост и на научна обоснованост;

- на алгоритъм на модела за социално-психологическа подкрепа на военнослужещите, освободени от военна служба и на членовете на техните семейства

- на компетентностен модел, отразяващ ключовите компетенции, съобразени с Европейската квалификационна рамка и Програмата „Учене през целия живот“ в отговор на изискванията на бизнес-структурите и пазара на труда в динамична среда на обществено-икономическо развитие, представляват стратегическите решения за навременната и ефективна социална адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба.

Централно място в рецензираните трудове в тази тематична област принадлежи на:

- монографии- Terziev, V. Opportunities for improving the efficiency of the social adaptation of servicemen discharged from military service in Bulgaria:- Novosibirsk: Publisher CRNS, 2015. - 270 p. ISBN 978-5-00068-402-3; Терзиев, В., Стоянов, Е. Стимулирование социальной адаптации уволенных военнослужащих вооруженных сил в гражданском обществе, Социально- экономические и правовые основы развития экономики. Уфа АЭТЕРНА 2016г., 189 стр. ISBN 978-5-906849-62-5, (колективна монография); Терзиев, В., Стоянов, Е. Управленският контрол в социалното програмиране: Моделно усъвършенстване на процеса по социална адаптация, издателство „Авангарт Принт“, Русе, 2015 г. 348 стр. ISBN 978-954-337-283-6;

- научна студия- Терзиев, В. Практики и модели в социалната адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба, с потенциал и приложение за постигане на успешна заетост на уязвими групи на пазара на труда, Годишник на НВУ „Васил Левски“ – Велико Търново;

- научни статии – Терзиев, В., Димитрова, С., Арабска, Е. 2015. Професионалната подготовка на освободените от българската армия военнослужещи като възможност за успешна социална адаптация. Национална конференция с международно участие „Образователни технологии 2015“, Каварна, 6 – 8 септември 2015 г. Известия на Съюза на учените – Сливен, ISSN 1311-2864, 59-69.; Терзиев, В., Димитрова, С. Етапи на процеса на социалната адаптация на военнослужещите, МАТТЕХ 2014, Сборник научни трудове, том I, ISSN 1314-3921, стр. 318-324, Шумен 2014; Terziev, V., Dimitrova, S. Management of the process of social adaptation of servicemen released from military service, Economics and management: 2014 No. 19(3) - ISSN 20299338.

- научни доклади- Terziev, V., Dimitrova, S. A new view on Social Adaptation of the Military, Discharged from Military Service in Bulgaria, HASSACC, 17-21 November 2014 - Human and Social Sciences at the Common, Conference 9- Social Science, Families, Work, Activism, Lifestyle Choices. ISBN 978-80-554-0949-8.; Terziev, V., Dimitrova, S. An Attempt at Theoretical Study of the Implementation of a Working Model of Social Adaptation of Servicemen Released from the Army, 12th International Conference Information Technologies and Management 2014, Information Systems Management Institute, ISSN 1691-2489, pp.194-195, Riga, Latvia; Terziev, V., Dimitrova S. 2014. Social adaptation as a Social Process in the Adaptation of the Military, Enterprise and Competitive Environment, Mendel University in Brno, International Conference Brno, Czech Republic; Terziev, V., Bogdanov, P., Madanski, V., Stefanov, S. Approaches to social adaptation of servicemen discharged of military service. VII international scientific and applicative conference KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS, 8 – 10 април 2016 г., Банско, България.

III. Тематична област- „Социално програмиране“

3.1. Научно обоснована е тезата, за мястото и ролята на социалното програмиране за общественото управление, като междинен етап между планирането и бюджетирането при изпълнение на социалната политика на държавата. Акцентът е на социалната програма, като продукт на социалното програмиране и инструмент за решаването на социално

значими проблеми, съобразно тяхната ресурсна обвързаност, изпълнители и срокове за решаване на комплекс от задачи и мероприятия.

3.2. Научно е защитена тезата за непротиворечивостта и сложността на връзката между икономическата и социалната ефективност на социалното програмиране е обусловена от методическия принцип, според който реализацията на социалната програма сама по себе си се превръща в катализатор за ефективно обществено-икономическо развитие. Изведени са критериите за оценка на ефективността на социалното програмиране в контекста на управлението по резултати, спазвайки принципа „какво-ако“, съобразно приоритетите в социалната дейност, произтичащи от динамичните промени в социалната среда.

3.3. Генерирано е ново знание за повишаване на ефективността на социалната активност на човешкия фактор като ключов за социалното управление и провеждането на ефективна социална политика чрез поддържането и развитието на адекватни на промените в социалната среда способности за хармонизиране на обществените отношения.

3.4. Чрез акцентирание върху стратегическите преимущества на активните социални програми като система от социални проекти с пряка и обратна връзка на социалното взаимодействие, която определя възможностите за адаптация на компонентите на програмата към изменящите се изисквания спрямо нея е показана методологията за тяхното разработване, изследвани са особеностите на активна социална програма за развитие на човешкия ресурс и компонентите на механизма за активизиране на социалните програми.

Централно място в рецензираните трудове в тази тематична област принадлежи на:

- монографии- Terziev, V., Dimitrova, S. Social Programming in the context of stimulating social activity and regulation of social development through active policies, „East West” Association for Advanced Studies and Higher Education, Vienna, 2015. (монография). ISBN 978-3-903063-47-1; Terziev, V., Arabska, E. Theoretical and methodological basis of social programming and social activity, Коллективная монография 198 p. 2015, Уфа, Аэтерна. Россия. ISBN 978-5-906808-20-2; Терзиев, В., Димитрова, С. Социалното програмиране в контекста на насърчаването на социалната активност и регулирането на социалното развитие, издателство „Авангард принт”, Русе, 2015. 322 стр. ISBN 978-954-337-267-6; Терзиев, В., Стоянов, Е. Вызовы Управленческого контроля в процессе социального программирования, Новосибирск 2015г., издателство ЦРНС, 318стр. ISBN 978-5-00068-445-0,;

- статии – Terziev, V. The Active Model of a Social Programme and its Strategic Advantage, Списание за наука „Ново знание“, ISSN 1314-5703, pp. 37-45, Пловдив, бр. 2, 2013.; Терзиев, В., Стоянов, Е. Развитие на проектното мислене в процеса на социално програмиране, International Scientific Conference „Knowledge- Capital of the Future”, Tessaloniki, 2-4 October, 2015, ISSN 1857-92; Терзиев, В. Арабска, Е. 2015. Съвременни аспекти в оценяване ефективността на социалното програмиране. Международна научна конференция "Образование, наука, икономика и технологии", 25-26 юни 2015 г.,

Университет „Проф. д-р Асен Златаров“. Управление и образование, ТОМ XI (4) 2015, 24-33.;

- научни доклади- Терзиев, В., Стоянов, Е. Управленският контрол в социалното програмиране, Международна научна конференция „Образование, наука, икономика и технологии“, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас, 2015.; Терзиев, В., Стоянов, Е. Конфликтотеността в процеса на социалното програмиране, Първа научно-практическа конференция с международно участие „Социална работа, мениджмънт и социално развитие: съвременни предизвикателства, перспективи и иновативни практики“ 2015, Технически университет- Варна, 1-2 Октомври 2015 г.; Терзиев, В., Стоянов, Е. „Modelleklektizismus bei den Systemen für Verwaltungskontrolle und seine Rolle in der sozialen Entwicklung“, The Ninth International Conference on Economic Sciences (24 November 2015), Austria, Vienna, 28- 34p., ISBN-13 978-3-903063-77-8, ISBN-10 3-903063-77-0.

IV. Тематична област - *„Пазар на труда и социални политики“*

4.1. Генерирани са нови знания и умения съсредоточени върху изграждането на функциониращ пазар на труда, при което акцентът е поставен върху активния характер на политиката на пазара на труда, насочена към въздействие върху поведението на целеви групи в условията на пазарна среда. Изведено е мястото и ролята на службите по заетостта в контекста на Общата стратегия за бъдещето, одобрена от европейските публични служби в отговор на предизвикателствата на динамичните промени в социалната среда и съобразена с изискванията на стратегическата рамка за развитие на „Европа 2020“.

4.2. Научно обосновано е защитена тезата за ефектите от въздействието на активните политики на пазара на труда, като е направен обзор на понятийния апарат, на особеностите и основните потоци на пазара на труда. Проследена е структурата на трудовия пазар. Анализирани са развитието и реструктурирането на пазара на труда за осигуряване на заетост, като акцентите са на особеностите на преходните процеси към активен пазар на труда и структурните изменения в заетостта на българския пазар.

4.3. Разработен е модел за изследване на политиките на изграждане на функциониращ пазар на труда и за заетост в контекста на европейската интеграция в предприсъединителния и следприсъединителния периоди. И ако в началните периоди от развитието на пазара на труда неговите политики са насочени предимно към преодоляване на последиците от икономическите реформи върху заетостта, то сега политиката на пазара на труда има ясно изразен активен характер и е насочена към въздействие върху процеси или формиране на поведение сред целеви групи съобразно предварително планирани цели, то функциониращият пазар на труда в страната е адекватен механизъм на пазарната среда.

4.4. Обосновани са възможностите за рационализиране на управленските решения за ефективна социална политика, като е разработен процесен модел на дирекции „Бюра по труда“ на основата на дефинираните технологични процеси, детайлното метрично замерване на дейностите в Агенцията по заетостта, с цел тяхното стандартизиране и определяне на необходимата ресурсна осигуреност на процесите.

Водещо място в рецензираните трудове в този тематична област принадлежи на:

- монографии - Терзиев, В. Влияние на активните социални политики и програми в периода на активни трансформации на икономиката в България; Terziev, V. Analyses of Labor Market Development in the Republic of Bulgaria and the influence of the transition period, ЦРНС, Новосибирск, Россия, 30.04.2015; Terziev, V. Assessment of active social policies impact of social policies on transformation processes in Bulgarian economy, Moscow, 2015 г., Publisher „Пепо“, 110 p. ISBN 978-500086-881-2; Terziev, V. Impact of active social policies and programs in the period of active economic transformations in Bulgaria, „East West“ Association for Advanced Studies and Higher Education, Vienna, 2015.pp. 434, ISBN 78-3-903063-44-0;

- научна студия- Терзиев, В., Арабска, Е. Състояние на националния пазар на труда и реализация на активните политики в България. Годишник на НВУ;

- научни статии Терзиев, В., Арабска, Е. Социални политики за въздействие на пазара на труда в България. Seventh International Scientific Conference KNOWLEDGE FOR CAPABILITIES AND SKILLS, 4-6 December, 2015, Bansko, Bulgaria. International Journal Knowledge, Scientific Papers, Vol. 11/1. 2015, ISSN 1857-92, 248-255; Терзиев, В., Димитрова, С., Арабска, Е. 2015. Въздействие на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ върху пазара на труда. Национална конференция с международно участие Сливен 2015, 26-28 юни 2015, Известия на Съюза на учените – Сливен, том 29, книга 2, 2015 г., 22-30;

- научни доклади – Terziev, V., Arabska, E. 2015. Analyses of Labor Market Development in Bulgaria: Role of active policies for social and economic development. 3rd HASSACC 2015 - Virtual Conference Human and Social Sciences at the Common Conference, 5-9 October, 2015. ISBN: 978-80-554-1124-8, 140-145; Terziev, V., Dimitrova, S., & Arabska, E. 2015. Assessment of active social policies' impacts on labor market in a period of transformation Bulgarian society. Procedia Economics and Finance 30 (2015) 890 – 902.

V. Тематична област – „Устойчиво развитие”

5.1. Създадена е стройна система от теоретични обобщения и предложения по проблемите на биологичното производство като един от начините за постигане на устойчиво развитие, посочени в Стратегията Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж за насърчаване на екологична и конкурент икономика, която ефективно използва ресурсите.

Централно място в рецензираните трудове в този тематична област принадлежи на:

- научни доклади- Terziev, V., Arabska, E. 2015. Challenges to organic production development in the Republic of Bulgaria. 5th International Conference of Economic Sciences, 5th CCEDEP of the ACEU, May 7-8, 2015, Kaposvar, Hungary, 411-423.

VI. Тематична област – „Образование и обучение”

6.1. В контекста на стратегическите цели за изграждане на икономика, основана на знания и иновации, са разгледани възможностите за приложение на концепцията за учене през целия живот. Акцентът е върху анализите и методологическите подходи за оценка на нуждите от обучение, което да е в съответствие с Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот и да се базира на постигане на резултати, изразени като знания, умения и компетентности. Направени са анализи на националната образователна система. Обръща се специално внимание на професионалното обучение, неформалното и самостоятелното учене. Разгледани са нови подходи и модели за обучения, иновации и изграждане на капацитет.

Централно място в рецензираните трудове в този тематична област принадлежи на:

- научни доклади- Терзиев, В., Арабска, Е. Критериални системи за осигуряване на отчетност и прозрачност на дейностите във висшите училища в България - постигане на обективност в оценяването и акредитацията и повишаване на качеството на висшето образование. Научна конференция „70 години традиции и иновации“, РУ „Ангел Кънчев“, Съюз на учените – Русе, 09-10.10.2015 г. Научни трудове на Русенския университет - 2015, том 54, серия 9, Качество на висшето образование, ISSN 1311-3321, 24-33; Терзиев, В., Арабска, Е. Актуализиране на учебните планове и програми във висшите училища в съответствие с изискванията на пазара на труда. Научна конференция „70 години традиции и иновации“, РУ „Ангел Кънчев“, Съюз на учените – Русе, 09-10.10.2015 г. Научни трудове на Русенския университет - 2015, том 54, серия 9, Качество на висшето образование, ISSN 1311-3321, 54-58.

VII. Тематична област – „Икономика и управление”

7.1. Тематичната област обхваща разнообразие от научни трудове в областта на икономиката и управлението, в които се търси представяне на нетрадиционни подходи и нови възможности за развитие на икономиката, стратегическото управление, човешките ресурси, предприемачеството, като специален фокус се поставя на обратната връзка и контрола.

Централно място в рецензираните трудове в този тематична област принадлежи на:

- монография- Терзиев, В., Стоянов, Е. Стратегическият контрол - системи и развитие, Социално- економически и правови основи развитие економики. Уфа АЭТЕРНА 2016 г., 173 стр. ISBN 978-5-906849-63-2;

- научни доклади- Терзиев, В. Стратегии и методи за реинженеринг на човешките ресурси, Университетска научна конференция „Актуални проблеми на сигурността”, Национален военен университет „Васил Левски”, Велико Търново, 16-18.10.2013г.; Бенчева, Н., Терзиев, В., Стоева, Т., Тепавичарова, М. Арабска, Е. Насърчаване на социалното предприемачество в България. Съвременни заплахи за сигурността на Европа, 15 – 16 април 2016 г.

Дългогодишният интерес на проф. д.н. Венелин Терзиев към изследваната проблематика, бързо променящата се среда за сигурност, поуците от миналото, проблемите на настоящето и надеждата за реализацията чрез добро управление в бъдещето, позволяват да се систематизират научни и научно-приложни резултати в предлагането на концептуална рамка за разбиране на ролята и конкретните задачи на стратегическия мениджмънт на ресурсите в системата за сигурност и отбрана и извеждането на предложения за повишаване на качеството на формираните отбранителни политики и трансформацията на ресурсите в способности, адекватни на динамичната среда на сигурност и ресурсен дефицит. Обогатени са и са разширени научнотеоретичните и практическите постановки за рационализиране на управленските решения при трансформирането на ресурсите в отбранителни способности на основата на стратегическия подход.

Научно е защитена тезата, че социалната адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба и членовете на техните семейства, е концептуална рамка и интеграционен показател на състоянието на “човека в униформа”, който отразява връзката му със социалната среда, чийто израз е зависимостта „социална адаптация-социализация“.

Представената методология за оценка на професионалните профили с прилежащите им компетенции, чиято адаптация към динамичните промени в социалната среда посредством приложимостта на реинженеринга, като процес на управление на промяната е научно защитима с предложените нови управленски решения, съобразени със съответните нови модели на социална адаптация, като важен елемент при разработването на национална социална стратегия за социалната адаптация на освободените от военна служба военнослужещи и на членовете на техните семейства.

Развивайки своите професионални, педагогически и практически мениджърски способности, проф. д.н. Венелин Терзиев е привличан като преподавател в други висши училища, включително и в чужбина, а също така провежда обучение във фирми и организации.

4. Отражения на научните публикации

В предоставените ми за рецензиране материали е видно широкото приложение на резултатите от научноизследователската, контролната и нормативна дейност на кандидата в конкурса- проф. д.н. Венелин Терзиев е цитиран в 83 научни публикации.

5. Приносът на кандидата в съвместите публикации

Проф. д.н. Венелин Терзиев е основен автор в съвместните публикации.

6. Критични бележки

Към представените за рецензиране материали могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки:

- не е извършена верификация и оценка на риска при приложение на част от предложените в научните разработки модели;
- в оформянето на материалите за участие в конкурса и в част от трудовете има неточности, повторения и редакционни грешки, които не намаляват научната им стойност, но влошават възможностите за бързо възприятие.

Посочените пропуски носят или дискуссионен или технически характер и не намаляват стойността на резултатите, постигнати от проф. д.н. Венелин Терзиев, още веднъж доказващи способността му да разработва самостоятелно и в екип въпроси, важни за теорията и практиката на сигурността и социалното управление, като част от общоуправленския процес на общественно-икономическото развитие на страната и ефективността на социалните политики на съвременната държава, базирани на социалното програмиране, социалната активност на човешкия фактор и социалната адаптация в динамична социална среда.

Препоръчвам на проф. д.н. Венелин Терзиев:

- в своите разработки в бъдеще да разгледа и основните аспекти на управлението на проекти като най-динамично развиващата се съвременна дисциплина и професия и приложението на PRINCE2 – (най-широко използвания метод за управление на проекти в света) в сферата на сигурността;
- научните разработки и публикации да бъдат оформени и издадени като учебници, учебни пособия и помагала по учебните дисциплини в областта на конкурса-(„Основи на националната сигурност”; „Управление на международни кризи и конфликти” и „Евакуация от сгради и обекти”).

7. Лични впечатления

Познавам проф. д.н. Венелин Терзиев като един от най-изявените научни изследователи и водещи преподаватели в областта на съвременния мениджмънт на човешките ресурси в сектора за сигурност и отбрана.

Считам, че трудовете за рецензиране на кандидата успешно защитават изявените от него в справката претенции за научни и научно приложни приноси. Нямам съвместни публикации с кандидата.

8. Заключение

Предоставената от кандидата в конкурса проф. д.н. Венелин Терзиев документация и научна продукция отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение.

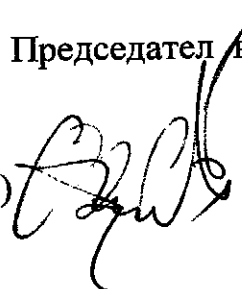
Оценката ми за научните трудове на проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев, единствен участник в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ за граждански служител в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“, за нуждите на катедра „Национална и регионална сигурност“ във факултет „Общовойскови“ на НВУ „Васил Левски“ е „положителна“.

Предлагам на уважаемото Научно жури по конкурса да класира кандидата проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев и да предложи на факултетния съвет при факултет „Общовойскови“ на НВУ „В. Левски“ да **бъде избран и да заеме академичната длъжност „професор“** в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“ в катедра „Национална и регионална сигурност“ при факултет „Общовойскови“ на НВУ „Васил Левски“-гр. Велико Търново.

12.05.2016 г.

Председател на научното жури:

проф. д-р, полк. (о.з.)



(Стойко Стойков)